

32003R0001

4.1.2003.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 1/1

UREDBA VIJEĆA (EZ) br. 1/2003**od 16. prosinca 2002.****o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u****(Tekst značajan za EGP)**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 83.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Da bi se uspostavio sustav koji osigurava nenarušavanje tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu, potrebno je učinkovito i jedinstveno u Zajednici primjenjivati odredbe članka 81. i 82. Ugovora. Uredba Vijeća br. 17 od 6. veljače 1962., Prva uredba o provedbi članka 81. i 82. (*) Ugovora ⁽⁴⁾ omogućila je razvoj politike tržišnog natjecanja u Zajednici, što je doprinijelo širenju kulture tržišnog natjecanja unutar Zajednice. Međutim, s obzirom na prethodno iskustvo, ovu Uredbu potrebno je zamijeniti propisima koji udovoljavaju izazovima jedinstvenog tržišta i budućeg proširenja Zajednice.
- (2) Posebno, potrebno je razmotriti uvjete iz Ugovora koji se odnose na primjenu izuzeća od zabranjenih sporazuma koji ograničavaju tržišno natjecanje kako je to utvrđeno člankom 81. stavkom 3. Ugovora. Sukladno članku 83. stavku 2. točki (b) Ugovora, potrebno je uzeti u obzir u tom smislu i potrebu, s jedne strane, osiguranja učinkovitog nadzora, te s druge, pojednostavljenja postupka u najvećoj mogućoj mjeri.
- (3) Centralizirani sustav koji je utvrđen Uredbom br. 17 više ne osigurava ravnotežu između ta dva cilja. On onemogućava provedbu pravila Zajednice o zaštiti tržišnog natjecanja od strane sudova i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje, dok sustav prijave onemogućava Komisiji da usredotoči svoje resurse na suzbijanje teških povreda tržišnog natjecanja. Time se i poduzetnicima nameću znatni troškovi.
- (4) Stoga bi postojeći sustav trebalo zamijeniti izravno primjenjivim sustavom izuzeća, u kojem bi tijela nadležna za tržišno natjecanje i sudovi država članica imali ovlasti primjenjivati ne samo članak 81. stavak 1. i članak 82. Ugovora koji se izravno primjenjuju na temelju presuda iz prakse Suda, već i članak 81. stavak 3. Ugovora.

⁽¹⁾ SL C 365 E, 19.12.2000., str. 284.

⁽²⁾ SL C 72 E, 21.3.2002., str. 305.

⁽³⁾ SL C 155, 29.5.2001., str. 73.

^(*) Naziv Uredbe br. 17 prilagođen je kako bi se uzele u obzir promjene u vezi numeriranja članka Ugovora o EZ-u, sukladno članku 12. Amsterdamskog ugovora; u originalnom dokumentu to je upućivanje na članke 85. i 86. Ugovora.

⁽⁴⁾ SL 13, 21.2.1962., str. 204/62. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1216/1999 (SL L 148, 15.6.1999., str. 5.)

- (5) Kako bi se istovremeno osiguralo i učinkovito provođenje pravila o zaštiti tržišnog natjecanja u Zajednici i poštivanje temeljnog prava na obranu, ovom se Uredbom treba urediti teret dokaza u smislu članaka 81. i 82. Ugovora. Stranka ili tijelo koje tvrdi da postoji povreda određaba iz članka 81. stavka 1. i članka 82. Ugovora treba i dokazati njezino postojanje prema postojećim pravnim standardima. Poduzetnik ili udruženje poduzetnika koji se pozivaju na pravo na obranu u postupku dokazivanja povrede trebaju prema postavljenim pravnim standardima dokazati da su ispunjene pretpostavke za takvu obranu. Ova Uredba ne utječe ni na nacionalne propise koji se tiču pravnih standarda u dokaznom postupku, niti na obveze tijela nadležnih za tržišno natjecanje i sudova država članica da utvrde činjenično stanje u predmetu, pod uvjetom da su ti propisi i obveze u skladu s općim načelima prava Zajednice.
- (6) Kako bi osigurala učinkovito provođenje pravila zaštite tržišnog natjecanja Zajednice, tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje trebaju biti bolje upoznata s njihovom primjenom. U ostvarenju tog cilja, trebaju biti ovlaštena primjenjivati pravo Zajednice.
- (7) Nacionalni sudovi imaju ključnu ulogu u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja Zajednice. Kada rješavaju u sporovima između stranaka oni štite njihova subjektivna prava u sustavu prava Zajednice, primjerice dodjeljujući oštećenim stranama naknadu za štetu koja im je nastala kao posljedica povrede propisa. Uloga nacionalnih sudova ovdje dopunjuje ulogu tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje. Stoga bi im trebalo dopustiti potpunu primjenu članaka 81. i 82. Ugovora.
- (8) Kako bi se osigurala učinkovita provedba pravila Zajednice o zaštiti tržišnog natjecanja i ispravno funkcioniranje mehanizama suradnje sadržanih u ovoj Uredbi, nužno je obvezati tijela nadležna za tržišno natjecanje i sudove država članica da isto tako primjenjuju članke 81. i 82. Ugovora kada primjenjuju nacionalne propise o zaštiti tržišnog natjecanja na sporazume i postupanja poduzetnika koji mogu utjecati na trgovinu između država članica. Kako bi se na unutarnjem tržištu Zajednice uspostavili jednaki uvjeti koje trebaju ispunjavati sporazumi, odluke udruženja poduzetnika i usklađena djelovanja, potrebno je također utvrditi, sukladno članku 83. stavku 2. točki (e) Ugovora, odnos između nacionalnih propisa i propisa Zajednice o tržišnom natjecanju. U tu svrhu nužno je osigurati da primjena nacionalnih propisa o tržišnom natjecanju na sporazume, odluke i usklađena djelovanja, u smislu članka 81. stavka 1. Ugovora ne dovodi do zabrane takvih sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja, ukoliko isti nisu zabranjeni propisanim pravom tržišnog natjecanja Zajednice. Pojmovi kao što su sporazum, odluka i usklađeno djelovanje autonomni su pojmovi u pravu Zajednice o tržišnom natjecanju koji, prema tumačenju Zajednice, obuhvaćaju usklađeno postupanje poduzetnika na tržištu. Države članice, prema ovoj Uredbi, pri tom ne treba sprečavati da usvoje i primjenjuju na svom državnom području strože nacionalne propise o zaštiti tržišnog natjecanja koji zabranjuju ili propisuju kazne za pojedine jednostrane postupke poduzetnika. Ti stroži nacionalni propisi mogu sadržavati odredbe kojima se zabranjuju postupanja ili propisuju kazne za postupanja na štetu ekonomski ovisnih poduzetnika. Nadalje, ova se Uredba ne primjenjuje na nacionalne propise kojima se predviđaju kazne za kazneno djelo za fizičke osobe, osim ako te kazne ne predstavljaju sredstvo kojim se provode pravila o zaštiti tržišnog natjecanja koja se primjenjuju na poduzetnike.
- (9) Cilj članaka 81. i 82. Ugovora je zaštita tržišnog natjecanja na tržištu. Ova Uredba, koja je donesena u svrhu primjene navedenih odredaba Ugovora, ne sprečava države članice da na svom državnom području primjenjuju nacionalno zakonodavstvo koje štiti druge pravne interese, ali pod uvjetom da je to zakonodavstvo u skladu s općim načelima i ostalim odredbama prava Zajednice. Sve dok je to nacionalno zakonodavstvo pretežno usmjereno na jedan cilj, koji je drugačiji od onog zaštite tržišnog natjecanja na tržištu, tijela nadležna za tržišno natjecanje i sudovi država članica smiju primjenjivati takvo zakonodavstvo na svom državnom području. Prema tome, države članice mogu sukladno ovoj Uredbi primjenjivati na svom državnom području nacionalno zakonodavstvo koje zabranjuje ili propisuje kazne za postupanja na tržištu koja su suprotna pravilima u trgovini, bilo da se radi jednostranim ili ugovornim postupanjima. Takvo zakonodavstvo ima specifičan cilj, bez obzira je li riječ o stvarnim ili mogućim učincima takvih postupanja na tržišno natjecanje. To je posebno slučaj sa zakonodavstvom koje zabranjuje poduzetnicima da svojim trgovinskim partnerima nametnu, kod njih iznude ili pokušaju iznuditi uvjete koji su neopravdani, neproporcionalni ili traže protuuslugu.

- (10) Uredbe poput 19/65/EEZ ⁽¹⁾, (EEZ) br. 2821/71 ⁽²⁾ (EEZ) br. 3976/87 ⁽³⁾, (EEZ) br. 1534/91 ⁽⁴⁾ ili (EEZ) br. 479/92 ⁽⁵⁾ ovlašćuju Komisiju na primjenu članka 81. stavka 3. Ugovora putem Uredbe na određene kategorije sporazuma, odluke udruženja poduzetnika i usklađena djelovanja. U područjima utvrđenim tim Uredbama, Komisija je usvojila i može nastaviti usvajati tzv. uredbe o „skupnim” izuzećima kojima određuje da se članak 81. stavak 1. Ugovora ne primjenjuje na određene kategorije sporazuma, odluke i usklađena djelovanja. Ako sporazumi, odluke i usklađena djelovanja na koje se primjenjuju takve uredbe ipak stvaraju posljedice koje nisu u skladu s člankom 81. stavkom 3. Ugovora, Komisija i tijela država članica za tržišno natjecanje trebaju imati ovlast u pojedinačnom slučaju ukinuti pogodnost Uredbe o skupnom izuzeću.
- (11) Kako bi osigurala primjenu odredaba Ugovora, Komisija bi trebala biti u mogućnosti dostaviti odluke poduzetnicima ili udruženjima poduzetnika kako bi spriječila daljnje povrede članka 81. i članka 82. Ugovora. Ukoliko za to postoji pravni interes, Komisija bi također trebala moći donositi odluke kojima se utvrđuje da je u prošlosti počinjena takva povreda propisa, čak i ako nije izrekla kaznu. Ova Uredba također treba sadržavati izričite odredbe o ovlastima Komisije da donosi odluke kojima određuje privremene mjere koje je odobrio Sud.
- (12) Ova Uredba također treba sadržavati izričitu odredbu o ovlastima Komisije da izriče mjere i uvjete, bilo da jer riječ o praćenju poslovanja poduzetnika ili o strukturnim mjerama, koje su neophodne za uspješno otklanjanje povrede propisa, uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti. Strukturne mjere trebalo bi izricati samo u slučaju ako ne postoji jednako učinkovita mjera praćenja poslovanja, ili u slučaju kada bi bilo koja druga jednako učinkovita mjera praćenja poslovanja značila veće opterećenje za predmetnog poduzetnika nego strukturna mjera. Promjena strukture poduzetnika koja je postojala prije nego što je došlo do povrede propisa smatrala bi se proporcionalnom samo u slučaju ako postoji značajni rizik u smislu trajne povrede propisa ili ponavljanja povrede propisa, a koja proizlazi iz same strukture poduzetnika.
- (13) Ako poduzetnici tijekom postupka kojim se u konačnici predmetni sporazum ili usklađeno djelovanje ocijeni zabranjenim, Komisiji ponude obveze koji bi otklonili probleme tržišnog natjecanja, Komisiji bi trebalo omogućiti da usvoji odluke kojima te obveze postaju obvezujuće za poduzetnike koji su ih predložili. Odluke o prihvaćanju obveza poduzetnika trebaju sadržavati tvrdnju kako više nema osnove za daljnje postupanje Komisije, a bez donošenja zaključka je li je postojala, ili još uvijek postoji povreda propisa. Odluke o prihvaćanju obveza ne dovode u pitanje ovlasti tijela za tržišno natjecanje i sudova država članica da utvrde povredu propisa i donesu odluku u predmetu. Odluke o prihvaćanju obveza poduzetnika ne smatraju se primjerenima u slučajevima kada Komisija namjerava izreći novčanu kaznu.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 19/65 od 2. ožujka 1965. o primjeni članka 81. stavka 3. (Nazivi uredbi usklađeni su na način da uzimaju u obzir novu numeraciju članaka Ugovora o EZ-u, sukladno članku 12. Amsterdamskog ugovora; prvobitno pozivanje bilo je na članak 85. stavak 3. Ugovora) na određene kategorije sporazuma i usklađenih djelovanja (SL 36, 6.3.1965., str. 533.) Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1215/1999 (SL L 148, 15.6.1999., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2821/71 od 20. prosinca 1971. o primjeni članka 81. stavka 3. (Nazivi uredbi usklađeni su na način da uzimaju u obzir novu numeraciju članaka Ugovora o EZ-u, sukladno članku 12. Amsterdamskog ugovora; prvobitno pozivanje bilo je na članak 85. stavak 3. Ugovora) na kategorije sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja (SL L 285, 29.12.1971., str. 46.). Uredba kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1994.

⁽³⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 3976/87 od 14. prosinca 1987. o primjeni članka 81. stavka 3. (Nazivi uredbi usklađeni su na način da uzimaju u obzir novu numeraciju članaka Ugovora o EZ-u, sukladno članku 12. Amsterdamskog ugovora; prvobitno pozivanje bilo je na članak 85. stavak 3. Ugovora) na određene kategorije sporazuma i usklađenih djelovanja u sektoru zračnog prometa (SL L 374, 31.12.1987., str. 9.) Uredba kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1994.

⁽⁴⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 1534/91 od 31. svibnja 1991. o primjeni članka 81. stavka 3. (Nazivi uredbi usklađeni su na način da uzimaju u obzir novu numeraciju članaka Ugovora o EZ-u, sukladno članku 12. Amsterdamskog ugovora; prvobitno pozivanje bilo je na članak 85. stavak 3. Ugovora) na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja u sektoru osiguranja (SL L 143, 7.6.1991., str. 1.)

⁽⁵⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 479/92 od 25. veljače 1992. o primjeni članka 81. stavka 3. (Nazivi uredbi usklađeni su na način da uzimaju u obzir novu numeraciju članaka Ugovora o EZ-u, sukladno članku 12. Amsterdamskog ugovora; prvobitno pozivanje bilo je na članak 85. stavak 3. Ugovora) na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađena djelovanja među poduzetnicima linijskog pomorskog prijevoza (konzorciji) (SL L 55, 29.2.1992., str. 3.) Uredba izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1994.

- (14) U iznimnim slučajevima, ako je to u javnom interesu Zajednice, može se smatrati svrsishodnim da Komisija donese deklaratornu odluku kojom se utvrđuje da se zabrane sadržane u članku 81. ili članku 82. Ugovora neće primijeniti, kako bi se razjasnila pravna osnova i osigurala dosljedna primjena prava u čitavoj Zajednici, a posebno u odnosu na nove vrste sporazuma ili postupanja koja još nisu jednoznačno utvrđena u postojećoj sudskoj i upravnoj praksi.
- (15) Komisija i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje trebaju zajedno stvoriti mrežu javnih tijela koja će usko surađivati i primjenjivati propise o zaštiti tržišnog natjecanja Zajednice. U tu je svrhu potrebno utvrditi mehanizme razmjene informacija i konzultacija. Komisija će, usko surađujući s državama članicama, detaljnije propisati i urediti metode suradnje unutar mreže nadležnih tijela.
- (16) Razmjena i korištenje informacija u dokaznom postupku, čak i onih koje se smatraju povjerljivima i tajnima, treba biti dozvoljena između članica mreže nadležnih tijela, bez obzira na eventualne odredbe kojima bi to bilo zabranjeno nacionalnim zakonodavstvom pojedinih država članica. Te se informacije mogu koristiti za primjenu članaka 81. i 82. Ugovora, kao i za usporednu primjenu nacionalnog prava tržišnog natjecanja, pod uvjetom da se ova zadnje navedena primjena odnosi na isti predmet i da nema drugačiji ishod. Kada razmijenjene informacije koristi nadležno tijelo koje ih je primilo, a u svrhu izricanja kazni poduzetnicima, za korištenje tih informacije ne smiju postojati druga ograničenja osim obveze da će ih se koristiti u svrhu za koju su prikupljene, budući da su kazne koje se izriču poduzetnicima istovrsne u svim sustavima. Pravo na obranu koje uživaju poduzetnici u različitim sustavima pri tom se smatra zadovoljavajuće istovjetnim. No, kada je riječ o fizičkim osobama, na njih se u različitim sustavima primjenjuju značajno različite kazne. U takvom slučaju, neophodno je osigurati da se informacije mogu koristiti samo ako su prikupljene na način koji osigurava isti stupanj zaštite prava na obranu fizičkih osoba koji je predviđen nacionalnim propisima nadležnog tijela koje je informacije primilo.
- (17) Ako se propisi o zaštiti tržišnog natjecanja žele dosljedno primjenjivati, i ako se mrežom tijela želi upravljati na najbolji mogući način, neophodno je zadržati pravilo da tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje automatski gube svoju nadležnost ukoliko Komisija pokrene vlastiti postupak. Kada tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje već provodi postupak u određenom predmetu, a Komisija namjerava pokrenuti postupak, to treba učiniti što prije. Prije nego što pokrene postupak, Komisija će se konzultirati s nacionalnim tijelom.
- (18) Kako bi se osiguralo da u predmetu rješavaju tijela unutar mreže koja su za to najviše mjerodavna, potrebno je propisati opću odredbu koja omogućuje tijelu nadležnom za tržišno natjecanje da obustavi ili prekine postupak u predmetu na temelju činjenice što ga neko drugo tijelo vodi ili ga je vodilo, s ciljem da svaki predmet rješava samo jedno tijelo. Ista odredba ne sprečava Komisiju da odbaci pritužbu zbog nepostojanja interesa Zajednice, budući da joj je na temelju primjera iz sudske prakse Suda to omogućeno, čak i kada niti jedno tijelo nadležno za tržišno natjecanje ne pokaže namjeru da se bavi tim predmetom.
- (19) Rad Savjetodavnog odbora za pitanja ograničavajućih djelovanja i vladajućih položaja poduzetnika koji je osnovan Uredbom br. 17 bio je vrlo zadovoljavajući. I dalje će se dobro uklapati u novi decentralizirani sustav primjene propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Stoga je potrebno na temelju pravila iz Uredbe br. 17, taj sustav i dalje izgrađivati i unaprjeđivati učinkovitost i organizaciju rada ovog tijela. U tu bi svrhu bilo korisno dopustiti dostavu mišljenja u pisanom obliku. Savjetodavni odbor također treba djelovati kao forum koji će raspravljati o predmetima koje rješavaju tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje, kako bi se osigurala dosljedna primjena propisa o tržišnom natjecanju Zajednice.
- (20) Savjetodavni odbor treba se sastojati od predstavnika tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje. Za sastanke na kojima se raspravlja o općim pitanjima, države članice trebaju imenovati dodatnog predstavnika. To ne dovodi u pitanje da članovima Odbora pomažu drugi stručnjaci iz država članica.

- (21) Jedinствена primjena propisa o tržišnom natjecanju također zahtijeva da se utvrde oblici suradnje između sudova država članica i Komisije. To se odnosi i na sve sudove država članica koji primjenjuju članke 81. i 82. Ugovora, bilo da te propise primjenjuju u sporovima između privatnih stranaka, postupajući kao provedbena tijela ili kao žalbeni sudovi. Posebno, nacionalnim sudovima treba omogućiti da od Komisije traže informacije ili mišljenja o točkama koje se odnose na primjenu prava tržišnog natjecanja Zajednice. Komisija i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje također moraju imati mogućnost dostavljanja pisanih ili usmenih očitovanja sudovima kada se radi o primjeni članka 81. ili 82. Ugovora. Ta se očitovanja trebaju dostavljati sukladno nacionalnim postupovnim propisima i praksi uključujući i one propise koje se odnose na zaštitu prava stranaka. Stoga je potrebno osigurati da Komisija i tijela nadležna za tržišno natjecanje država članica budu dovoljno dobro obaviještena o postupcima koji se vode pred nacionalnim sudovima država članica.
- (22) Kako bi se osiguralo poštivanje načela pravne sigurnosti i jedinstvene primjene prava tržišnog natjecanja Zajednice u sustavu paralelnih nadležnosti, treba izbjegavati proturječne odluke. Stoga se, pravni učinci odluka i postupaka Komisije na sudove i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje moraju tumačiti u skladu sa sudskom praksom Suda. Odluke o prihvatanju obveza ponuđenih od strane poduzetnika koje donosi Komisija, ne utječu na ovlasti sudova i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje da primjenjuju članke 81. i 82. Ugovora.
- (23) Komisija mora imati ovlast na čitavom području Zajednice zahtijevati da potrebne informacije budu dostavljene budući da je to neophodno za otkrivanje sporazuma, odluka ili usklađenih djelovanja koji su zabranjeni člankom 81. Ugovora, ili zlouporabe vladajućeg položaja koja je zabranjena člankom 82. Ugovora. Ponašajući se sukladno odluci Komisije, poduzetnici ne smiju biti prisiljeni na priznanje počinjenja povrede propisa, no u svakom slučaju moraju odgovoriti na pitanja u svrhu utvrđivanja činjenica i dostaviti dokumentaciju, čak i ako se te informacije koriste protiv njih samih ili drugih poduzetnika kako bi se utvrdila povreda propisa.
- (24) Komisija također mora imati ovlasti provesti pretrage nužne za pronalaženje svakog sporazuma, odluke ili usklađenog djelovanja koji su zabranjeni člankom 81. Ugovora ili vezane uz svaku zlouporabu vladajućeg položaja koja je zabranjena člankom 82. Ugovora. Tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje trebaju aktivno surađivati u provođenju tih ovlasti.
- (25) Otkrivanje povreda propisa o tržišnom natjecanju postaje sve teže, pa se ovlasti Komisije koje se odnose na pretrage moraju proširiti kako bi se učinkovito zaštitilo tržišno natjecanje. Komisija posebno treba imati ovlast ispitati sve osobe koje bi mogle posjedovati korisne informacije i zabilježiti dane izjave. Tijekom provođenja pretrage, službenici koje ovlasti Komisija trebaju biti ovlašteni zapečatiti prostorije na ono vremensko razdoblje koje je nužno za provođenje pretrage. U pravilu pečačenje ne smije trajati duže od 72 sata. Službenici koje je ovlastila Komisija također moraju imati ovlast tražiti sve informacije koje smatraju relevantnima za predmet i svrhu pretrage.
- (26) Iskustvo je pokazalo da postoje slučajevi kada su se poslovne knjige držale u domovima direktora ili drugih ljudi koji rade za poduzetnika. Stoga, kako bi se osigurala uspješnost pretrage, službenici i druge osobe koje je ovlastila Komisija trebaju imati ovlaštenje ulaza u sve prostorije u kojima bi se mogla nalaziti poslovna dokumentacija, uključujući i privatne domove. Međutim, izvršenje ove ovlasti treba biti odobreno od strane suda.
- (27) Ne dovodeći u pitanje sudsku praksu Suda, korisno je odrediti opseg nadzora koji nacionalno sudsko tijelo može provesti, kao što je predviđeno nacionalnim pravom, kada kao zaštitnu mjeru odobrava pomoć policijskih vlasti kako bi se svladao mogući otpor predmetnog poduzetnika ili kada je riječ o izvršenju odluke o provedbi pretrage u prostorijama koje nisu poslovni prostor. Iz slučajeva iz sudske prakse proizlazi da nacionalno sudsko tijelo može posebno tražiti od Komisije dodatne informacije koje su mu potrebne da provede nadzor, dok u nedostatku istih može uskratiti svoje odobrenje. Sudska praksa također potvrđuje nadležnost nacionalnih sudova u provođenju nadzora primjene nacionalnih propisa kojima se regulira provođenje mjera prisile.

- (28) Kako bi se tijelima država članica nadležnim za tržišno natjecanje pomoglo u uspješnoj primjeni članaka 81. i 82. Ugovora, korisno im je omogućiti da pomažu jedni drugima u provođenju pretrage i drugih mjera u svrhu utvrđivanja činjenica.
- (29) Usklađenost s člancima 81. i 82. Ugovora i ispunjavanje obveza nametnutih poduzetnicima i udruženjima poduzetnika u skladu s ovom Uredbom u provedbi se treba osigurati propisivanjem novčanih kazni i dnevnih kazni. U tu je svrhu također potrebno utvrditi odgovarajuće iznose novčanih kazni za povredu postupovnih pravila.
- (30) Kako bi naplata kazni koje su izrečene udruženjima poduzetnika za povrede koje su počinili bila i učinkovita, neophodno je propisati uvjete pod kojima Komisija može naplaćivati kazne od članova udruženja, ako ono nije solventno. Pri tom Komisija treba uzeti u obzir relativnu veličinu poduzetnika koji pripadaju udruženju, te posebno status malih i srednjih poduzetnika. Plaćanje kazne od strane jednog ili nekoliko članova udruženja poduzetnika ne dovodi u pitanje nacionalne propise koji osiguravaju naknadu iznosa kazne koju su platili drugi članovi udruženja.
- (31) Pravila koja se odnose na zastaru izricanja kazni i dnevnih kazni propisana su Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2988/74 ⁽¹⁾ kojom su obuhvaćene i kazne u području prometa. U sustavu paralelnih nadležnosti, radnje koje mogu dovesti do prekida zastare trebaju uključivati postupovne radnje koje nezavisno poduzimaju tijela države članice nadležna za tržišno natjecanje. Kako bi se pojasnio pravni okvir, potrebno je izmijeniti Uredbu (EEZ) br. 2988/74, čime bi se spriječilo da se ista primjenjuje na područja koja se uređuju ovom Uredbom, pa bi ista trebala sadržavati i odredbe o zastari.
- (32) Poduzetnici moraju imati pravo na saslušanje od strane Komisije. Treće strane, na čije interese odluka može utjecati, moraju imati priliku podnijeti svoja očitovanja prije donošenja odluke, a donesene odluke moraju se javno objaviti. Pri osiguravanju prava na obranu poduzetnika, posebno prava na uvid u spis, neophodno je da se zaštite poslovne tajne. Na isti način potrebno je štiti povjerljivost razmijenjenih informacija unutar mreže nadležnih tijela.
- (33) Budući da, sukladno Ugovoru, sve odluke Komisije iz ove Uredbe podliježu sudskom nadzoru Suda, isti mora na temelju članka 229. Ugovora imati neograničenu nadležnost u odnosu na odluke kojima Komisija izriče novčane kazne ili periodične penale.
- (34) Sukladno odredbama iz Uredbe br. 17 za primjenu načela iz članaka 81. i 82. Ugovora, tijelima Zajednice dodijeljena je središnja uloga. Tu središnju ulogu trebaju i zadržati, dok se s druge strane, države članice trebaju više povezati u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja Zajednice. Sukladno načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti iz članka 5. Ugovora, ova Uredba ne prelazi okvire nužnog za postizanje svojega cilja, a to je omogućiti učinkovitu primjenu pravila o tržišnom natjecanju Zajednice.
- (35) S ciljem pravilne provedbe prava zaštite tržišnog natjecanja Zajednice, države članice trebaju odrediti i ovlastiti tijela za primjenu članaka 81. i 82. Ugovora kao tijela javne vlasti. Nadalje, trebaju odrediti upravna i sudska tijela koja će obavljati različite zadatke povjerene im od strane tijela nadležnih za tržišno natjecanje sukladno ovoj Uredbi. Ova Uredba priznaje visoki stupanj različitosti u sustavima kojima tijela javne vlasti država članica provode predmetne propise. Članak 11. stavak 6. ove Uredbe primjenjuje se na sva tijela nadležna za tržišno natjecanje. Iznimka od ovog općeg pravila je slučaj

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2988/74 od 26. studenoga 1974. o zastarama u postupcima i provedbi kazni sukladno pravilima Europske ekonomske zajednice u području prometa i tržišnog natjecanja (SL L 319, 29.11.1974., str. 1.)

u kojem tužiteljstvo pokreće postupak pred zasebnim sudom. U tom se slučaju članak 11. stavak 6. Uredbe primjenjuje na tužiteljstvo sukladno uvjetima iz članka 35. stavka 4. ove Uredbe. Ukoliko ti uvjeti nisu ispunjeni, primjenjuje se opće pravilo. U svakom slučaju, članak 11. stavak 6. Uredbe ne primjenjuje se na sudove ukoliko se pojavljuju kao žalbeni sudovi.

- (36) Kao što je to jasno pokazala sudska praksa propisi o tržišnom natjecanju primjenjuju se na promet te se na taj sektor na isti način primjenjuju postupovne odredbe iz ove Uredbe. Uredbu Vijeća br. 141 od 26. studenog 1962. kojom se od primjene Uredbe br. 17. izuzima promet ⁽¹⁾ treba stoga staviti izvan snage, a Uredbu (EEZ) br. 1017/68 ⁽²⁾, Uredbu (EEZ) br. 4056/86 ⁽³⁾, i Uredbu (EEZ) br. 3975/87 ⁽⁴⁾ potrebno je izmijeniti kako bi se brisale određene postupovne odredbe koje one sadrže.
- (37) Ova Uredba poštuje temeljna prava i sukladna je načelima koja su naročito priznata Poveljom EU-a o temeljnim pravima. U skladu s navedenim, ova Uredba treba se tumačiti i primjenjivati uzimajući u obzir i ta prava i načela.
- (38) Pravna sigurnost poduzetnika koji posluju sukladno propisima o tržišnom natjecanju Zajednice pridonosi poticanju inovacija i ulaganja. Kada se u određenim slučajevima pojavi pravna nesigurnost i nedorečenost u odnosu na nova ili neriješena pitanja u vezi s primjenom, ako se za to ukaže potreba, poduzetnici mogu zatražiti neslužbeno mišljenje Komisije. Ova Uredba ne utječe na pravo Komisije da se očituje takvim neslužbenim mišljenjem,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

NAČELA

Članak 1.

Primjena članaka 81. i 82. Ugovora

1. Sporazumi, odluke i usklađena djelovanja iz članka 81. stavka 1. Ugovora, koji ne ispunjavaju uvjete iz članka 81. stavka 3. Ugovora, zabranjeni su, o čemu nije potrebno donositi prethodnu odluku.
2. Sporazumi, odluke i usklađena djelovanja iz članka 81. stavka 1. Ugovora, koji ispunjavaju uvjete iz članka 81. stavka 3. Ugovora, nisu zabranjeni, o čemu nije potrebno donositi prethodnu odluku.
3. Zabranjena je zloupotreba vladajućeg položaja iz članka 82. Ugovora, o čemu nije potrebno donositi prethodnu odluku.

⁽¹⁾ SL 124, od 28.11.1962., str. 2751/62; Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom br. 1002/67/EEZ (SL 306, od 16.12.1967., str. 1.)

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 1017/68 od 19. srpnja 1968. o primjeni pravila tržišnog natjecanja na željeznički prijevoz i prijevoz cestovnim i unutarnjim plovnim putovima (SL L 175, od 23.7.1968., str. 1.). Uredba kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1994.

⁽³⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 4056/86 od 22. prosinca 1986. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članaka 81. i 82. (Naziv Uredbe usklađen je na način da uzima u obzir novu numeraciju članaka Ugovora o EZ-u, sukladno članku 12. Amsterdamskog ugovora; prvobitno pozivanje bilo je na članak 85. i članak 86. Ugovora) na pomorski prijevoz (SL L 378, od 31.12.1986., str. 4.). Uredba kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1994.

⁽⁴⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 3975/87 od 14. prosinca 1987. o utvrđivanju postupka za primjenu pravila o tržišnom natjecanju na poduzetnike u sektoru zračnog prometa (SL L 374, od 31.12.1987., str. 1.). Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EEZ) br. 2410/92 (SL L 240, 24.8.1992., str. 18.)

Članak 2.

Teret dokaza

U svakom postupku na nacionalnoj razini države članice ili onom na razini Zajednice koji se odnosi na primjenu članka 81. i 82. Ugovora, teret dokaza za povredu članka 81. stavka 1. ili članka 82. Ugovora je na stranci ili tijelu koje prijavljuje povredu. Poduzetnik ili udruženje poduzetnika koji na temelju članka 81. stavka 3. Ugovora žele ostvariti pravo na izuzeće, sami snose teret dokaza o ispunjavanju uvjeta iz predmetnog stavka.

Članak 3.

Odnos članka 81. i 82. Ugovora i nacionalnih propisa o tržišnom natjecanju

1. Kada tijela država članica za tržišno natjecanje ili nacionalni sudovi primjenjuju nacionalne propise o zaštiti tržišnog natjecanja na sporazume, odluke udruženja poduzetnika ili usklađena djelovanja u smislu članka 81. stavka 1. Ugovora, koji mogu utjecati na trgovinu između država članica u smislu te odredbe, istovremeno će primjenjivati i članak 81. Ugovora na takve sporazume, odluke ili usklađena djelovanja. Kada tijela država članica za tržišno natjecanje ili nacionalni sudovi primjenjuju nacionalno pravo tržišnog natjecanja na zlouporabe koje su zabranjene člankom 82. Ugovora, također će primjenjivati članak 82. Ugovora.

2. Primjena nacionalnog prava tržišnog natjecanja ne smije imati za posljedicu zabranu sporazuma, odluka udruženja poduzetnika ili usklađenih djelovanja, koje bi mogle utjecati na trgovinu između država članica, ali koje ne ograničavaju tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. Ugovora, ili ispunjavaju uvjete iz članka 81. stavka 3. Ugovora, ili koje su obuhvaćene Uredbom o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora. U smislu Uredbe, države članice neće se sprečavati da na svojim državnim područjima donose i primjenjuju strože nacionalne propise kojima se zabranjuju ili kažnjavaju jednostrana postupanja poduzetnika.

3. Ne dovodeći u pitanje opća načela i druge propise prava Zajednice, stavci 1. i 2. ne primjenjuju se kada tijela nadležna za tržišno natjecanje i sudovi država članica primjenjuju nacionalne propise koji se odnose na kontrolu koncentracija poduzetnika. Na isti način oni ne isključuju primjenu propisa nacionalnog zakonodavstva koji u svojoj biti imaju drugačiji cilj od onog koji je sadržan u člancima 81. i 82. Ugovora.

POGLAVLJE II.

OVLASTI

Članak 4.

Ovlasti Komisije

Za potrebe primjene članka 81. i 82. Ugovora, Komisija ima ovlasti utvrđene na temelju ove Uredbe.

Članak 5.

Ovlasti tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje

Tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje imaju ovlasti primjenjivati članke 81. i 82. Ugovora u pojedinačnim slučajevima. U tu svrhu, ona mogu, po službenoj dužnosti ili postupajući po pritužbi, donositi odluke u kojima će:

- zahtijevati da se povreda zakona otkloni,
- odrediti privremene mjere,

- prihvatiti obveze,
- izricati kazne, dnevne ili druge kazne predviđene nacionalnim propisima.

Ako na temelju informacija koje posjeduju nisu ispunjeni uvjeti za izricanje zabrane, nacionalna tijela za tržišno natjecanje mogu također odlučiti da ne postoji temelj za pokretanje postupka.

Članak 6.

Ovlasti nacionalnih sudova

Nacionalni sudovi nadležni su za primjenu članka 81. i 82. Ugovora.

POGLAVLJE III.

ODLUKE KOMISIJE

Članak 7.

Utvrđivanje i otklanjanje povrede odredaba Ugovora

1. Kada Komisija, postupajući po pritužbi ili po službenoj dužnosti, utvrdi da postoji povreda članka 81. ili članka 82. Ugovora, može odlukom zahtijevati od poduzetnika i udruženja poduzetnika da takvu povredu otklone. U tu svrhu, Komisija im može odrediti mjere i uvjete – mjere praćenja poslovanja ili strukturne mjere koje su proporcionalne počinjenoj povredi propisa i koje su neophodne kako bi se povreda uspješno otklonila. Strukturne mjere mogu se odrediti samo u slučaju kada nema jednako djelotvornih mjera praćenja poslovanja ili u slučaju kada bi bilo koja druga jednako učinkovita mjera praćenja poslovanja značila veće opterećenje za predmetnog poduzetnika nego strukturna mjera. U slučaju postojanja opravdanog interesa, Komisija može utvrditi i povredu propisa koja se dogodila u prošlosti.
2. Pritužbu iz stavka 1. imaju pravo podnijeti sve fizičke ili pravne osobe koje mogu dokazati opravdani interes te države članice.

Članak 8.

Privremene mjere

1. U hitnim slučajevima kada postoji rizik nanošenja znatne i nepopravljive štete za tržišno natjecanje, Komisija može, postupajući po službenoj dužnosti, odlukom koja se temelji na dostatnim indicijama povrede Ugovora (*prima facie*), naložiti privremene mjere.
2. Odluka u smislu stavka 1. primjenjuje se kroz određeno vremensko razdoblje i može se produljivati ukoliko je to neophodno i primjereno.

Članak 9.

Obveze

1. Kada Komisija namjerava donijeti odluku s ciljem otklanjanja povrede odredaba Ugovora, a poduzetnici koji su uključeni u povredu ponude obveze kojima se obvezuju otkloniti negativne učinke u skladu s preliminarnom ocjenom koju im je dostavila Komisija, Komisija će odlukom obvezati poduzetnika na preuzimanje tih obveza. Takva se odluka može donijeti za određeno vremensko razdoblje i zaključno će izrekom sadržavati da više nema osnove za vođenje postupka od strane Komisije.

2. Komisija može, postupajući po zahtjevu ili po službenoj dužnosti, ponovo pokrenuti postupak:
 - (a) ako je došlo do bitne promjene činjeničnog stanja na kojemu se temeljila odluka;
 - (b) ako predmetni poduzetnici postupe suprotno svojim obvezama; ili
 - (c) ako se odluka temeljila na nepotpunim, netočnim ili zavaravajućim informacijama koje su dostavile stranke.

Članak 10.

Utvrđivanje neprimjenjivosti

Kada u vezi primjene članka 81. i 82. Ugovora to zahtijeva javni interes Zajednice, Komisija može, postupajući po službenoj dužnosti, odlukom utvrditi da se članak 81. Ugovora ne primjenjuje na sporazum, odluku udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje, bilo iz razloga što nisu ispunjeni uvjeti iz članka 81. stavka 1. Ugovora, ili zato što su ispunjeni uvjeti iz članka 81. stavka 3. Ugovora.

Komisija na isti način može donijeti takvu odluku pozivajući se na članak 82. Ugovora.

POGLAVLJE IV.

SURADNJA

Članak 11.

Suradnja između Komisije i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje

1. Komisija i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje usko surađuju u primjeni propisa o tržišnom natjecanju.
2. Komisija dostavlja tijelima država članica nadležnim za tržišno natjecanje primjerke najvažnijih dokumenata koje je prikupila u svrhu primjene članka 7., 8., 9., 10. i članka 29. stavka 1. Na zahtjev tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje, Komisija mu dostavlja primjerke drugih postojećih dokumenata neophodnih za donošenje ocjene u predmetu.
3. Tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje, postupajući u skladu s člankom 81. ili člankom 82. Ugovora, obavješćuju pismeno Komisiju prije, ili bez odgađanja, nakon prve službene istražne radnje u postupku. Ova informacija može se također dostaviti tijelima drugih država članica nadležnim za tržišno natjecanje.
4. Ne duže od 30 dana prije donošenja odluke kojom se traži prestanak povrede propisa, kojom se prihvaćaju obveze ili kojom se ukida pogodnost Uredbe o skupnom izuzeću, tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje će o tome izvijestiti Komisiju. U tu svrhu Komisiji dostavljaju sažetak predmeta, planiranu odluku, ili, u slučaju da isti ne postoje, bilo koji drugi akt kojim se ukazuje na predloženi tijek postupka. Takva informacija može se dostaviti i tijelima ostalih država članica nadležnim za tržišno natjecanje. Postupajući po zahtjevu Komisije mjerodavno tijelo nadležno za tržišno natjecanje Komisiji će na raspolaganje staviti i ostalu dokumentaciju koju posjeduje i koja se smatra potrebnom za ocjenu predmeta. Informacije dostavljene Komisiji mogu se dostaviti i tijelima ostalih država članica nadležnim za tržišno natjecanje. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu također međusobno razmjenjivati informacije potrebne za ocjenu u predmetu koju provode na temelju članka 81. ili članka 82. Ugovora.
5. Tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje mogu se konzultirati s Komisijom o svim slučajevima primjene prava Zajednice.

6. Ako Komisija pokrene postupak za donošenje odluke sukladno Poglavlju III., time tijelima država članica nadležnim za tržišno natjecanje prestaje nadležnost za primjenu članaka 81. i 82. Ugovora. Ako je tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje već pokrenulo postupak i radi na predmetu, Komisija će pokrenuti postupak samo nakon što se o tome konzultira s nacionalnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje.

Članak 12.

Razmjena informacija

1. U svrhu primjene članaka 81. i 82. Ugovora, Komisija i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje ovlašteni su razmjenjivati, odnosno upotrijebiti kao dokaz tako dobiveno činjenično stanje ili materijalno pravo, uključujući i povjerljive informacije.

2. Međusobno razmijenjene informacije koristit će se kao dokaz samo u svrhu primjene članka 81. ili članka 82. Ugovora u vezi predmetnog slučaja za koji je pribavljen od strane nadležnog tijela koje prenosi informacije. Međutim, kada se u istom slučaju primjenjuje nacionalno pravo tržišnog natjecanja usporedno s pravom tržišnog natjecanja Zajednice, pod uvjetom da to ne vodi do različitih rješenja, informacije koje se razmjenjuju sukladno ovom članku također se mogu koristiti u primjeni nacionalnog prava tržišnog natjecanja.

3. Informacije razmijenjene sukladno stavku 1. mogu se koristiti samo u svrhu dokaza na temelju kojeg se izriču kazne fizičkim osobama kada:

- propisi nadležnog tijela koje prenosi informacije predviđaju slične kazne u odnosu na povredu članka 81. ili članka 82. Ugovora, ili ako to nije slučaj, kada su
- informacije prikupljene na način koji poštuje isti stupanj zaštite prava na obranu fizičkih osoba kao što je to određeno nacionalnim propisima nadležnog tijela koje informacije prima. Međutim, u ovom slučaju, nadležno tijelo koje prima informacije ne može koristiti razmijenjene informacije u svrhu propisivanja kazne zatvora.

Članak 13.

Obustava ili prekid postupka

1. U slučaju da tijela dviju ili više država članica nadležna za tržišno natjecanje zaprime pritužbu stranke ili postupaju po službenoj dužnosti sukladno članku 81. ili članku 82. Ugovora protiv istog sporazuma, odluke udruženja poduzetnika ili postupanja, činjenica da se jedno tijelo bavi predmetom dovoljan je razlog za druge da obustave svoje postupke ili odbace pritužbu. Na isti način Komisija može odbaciti pritužbu stranke s obrazloženjem da se tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje bavi tim predmetom.

2. Ako tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje ili Komisija zaprime pritužbu protiv nekog sporazuma, odluke udruženja poduzetnika ili postupanja, po kojem je već postupalo neko drugo tijelo nadležno za tržišno natjecanje, mogu ga odbaciti.

Članak 14.

Savjetodavni odbor

1. Komisija će se za pomoć obratiti Savjetodavnom odboru za pitanja ograničavajućih djelovanja i vladajućih položaja prije donošenja bilo koje odluke iz članaka 7., 8., 9., 10., 23., te članka 24. stavka 2. i članka 29. stavka 1.

2. U svrhu rješavanja pojedinačnih predmeta Savjetodavni odbor sastojat će se od predstavnika tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje. Za sastanke na kojima se raspravlja o drugim pitanjima, a ne o pojedinačnim predmetima, može se imenovati dodatni predstavnik odnosno tijelo države članice koje je nadležno za pitanja tržišnog natjecanja. Predstavnike koji ne mogu prisustvovati mogu zamijeniti drugi predstavnici.

3. Konzultacije se mogu održati na sastanku koji saziva i kojem predsjedava Komisija, a koji se može održati najranije 14 dana nakon slanja poziva za taj sastanak, uz koji mora biti priložen sažetak predmetnog slučaja, te upućivanje na najvažnije dokumente i preliminarni nacrt odluke. U vezi odluka koje se donose sukladno članku 8. sastanak se može održati sedam dana nakon slanja operativnog dijela nacrta odluke. Ako Komisija šalje obavijest o sazivanju sastanka u roku kraćem od gore navedenih, sastanak se može održati predloženog dana ako se nijedna država članica tome ne protivi. Savjetodavni odbor sastavlja pismeno mišljenje o preliminarnom nacrtu odluke Komisije. Može izdati mišljenje čak i ako su neki članovi odsutni, ili ako ih nitko ne predstavlja. Na zahtjev jednog ili nekoliko članova, stavovi navedeni u mišljenju moraju biti obrazloženi.

4. Konzultacije se mogu obaviti i pismenim putem. Međutim, na zahtjev bilo koje države članice, Komisija će sazvati sastanak. U slučaju pismenog postupka, Komisija će odrediti rok u trajanju od najmanje 14 dana, unutar kojeg države članice moraju dati svoje primjedbe na uvid svim drugim državama članicama. U slučaju da treba donijeti odluke sukladno članku 8., rok od 14 dana zamijenit će se rokom od sedam dana. U slučaju da Komisija odredi rok za pismeni postupak koji je kraći od gore navedenih, predloženi rok će se primjenjivati ako mu se ni jedna država članica ne usprotivi.

5. Komisija mora u potpunosti uzeti u obzir mišljenje koje izrazi Savjetodavni odbor. Komisija će Savjetodavni odbor obavijestiti o načinu na koji je uzela u obzir njegovo mišljenje.

6. Ako Savjetodavni odbor pošalje pismeno mišljenje, ono će biti dodano nacrtu odluke. Ako Savjetodavni odbor preporuči objavljivanje mišljenja, Komisija provodi objavu, uzimajući u obzir pravno priznati interes poduzetnika u zaštiti poslovnih tajni.

7. Na zahtjev tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje, Komisija će na dnevni red Savjetodavnog odbora uvrstiti predmete po kojima postupaju tijela države članice nadležna za tržišno natjecanje sukladno članku 81. ili članku 82. Ugovora. Komisija može tako postupiti i po službenoj dužnosti. U oba slučaja Komisija obavještava tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje je zahtjev uputilo.

Tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje zahtjev posebno može podnijeti u vezi s predmetom u kojem Komisija namjerava pokrenuti postupak u smislu članka 11. stavka 6.

Savjetodavni odbor neće izdavati mišljenja o predmetima po kojima postupaju tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje. Savjetodavni odbor može također raspravljati o općim pitanjima vezanim uz pravo tržišnog natjecanja Zajednice.

Članak 15.

Suradnja s nacionalnim sudovima

1. U postupcima koji se odnose na primjenu članka 81. i članka 82. Ugovora, sudovi država članica mogu zatražiti od Komisije da im dostavi informacije koje se nalaze u njenom posjedu ili njeno mišljenje o pitanjima primjene propisa o tržišnom natjecanju Zajednice.

2. Države članice dostavljaju Komisiji primjerak svake pisane presude nacionalnih sudova kojom se odlučuje o primjeni članka 81. ili članka 82. Ugovora. Takav primjerak dostavlja se bez odgađanja nakon što je potpuna pisana presuda dostavljena strankama.

3. Tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje, kada postupaju po službenoj dužnosti, mogu podnijeti pismena očitovanja nacionalnim sudovima svojih država članica o pitanjima koja se odnose na primjenu članka 81. ili članka 82. Ugovora. Uz dopuštenje predmetnog nadležnog suda mogu također podnijeti usmena očitovanja nacionalnim sudovima svojih država članica. Ako dosljedna primjena članka 81. ili članka 82. Ugovora to zahtijeva, Komisija, postupajući po službenoj dužnosti, može podnijeti pisana očitovanja sudovima država članica. Uz dopuštenje predmetnog nadležnog suda, može također dati i usmena očitovanja.

Isključivo u svrhu pripreme svojih očitovanja, nadležna tijela za tržišno natjecanje država članica i Komisija mogu zatražiti od nadležnog suda države članice da im dostavi ili osigura dostavu svakog potrebnog dokumenta za donošenje ocjene u predmetu.

4. Ovaj članak ne dovodi u pitanje šire ovlasti za davanje očitovanja sudovima koje su na temelju svojeg nacionalnog zakonodavstva države članice povjerile tijelima država članica nadležnim za tržišno natjecanje.

Članak 16.

Jedinstvena primjena prava tržišnog natjecanja Zajednice

1. Kada nacionalni sudovi odlučuju o sporazumima, odlukama ili postupanjima iz članka 81. ili članka 82. Ugovora koji su već bili predmetom odluke Komisije, nacionalni sudovi ne mogu donositi odluke suprotne odluci koju je donijela Komisija. Također, nacionalni sudovi moraju izbjegavati donošenje odluka koje bi bile u suprotnosti s odlukom koju razmatra Komisija u postupku koji je pokrenula. U tu svrhu, nacionalni sud može procijeniti je li svrsishodno nastaviti s postupkom pred nacionalnim sudom. Ova obveza ne dovodi u pitanje prava i obaveze iz članka 234. Ugovora.

2. Kada tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje donose odluke o sporazumima, odlukama ili postupanjima iz članka 81. ili članka 82. Ugovora, a koje su već bile predmetom odluke Komisije, ne mogu donijeti odluku koja bi bila suprotna donesenoj odluci Komisije.

POGLAVLJE V.

ISTRAŽNE OVLASTI

Članak 17.

Istraživanje gospodarskih sektora i kategorija sporazuma

1. Ako se u trgovinskim odnosima između država članica ili na zajedničkom tržištu, zbog krutosti cijena ili kroz druge indicije, može posumnjati da bi tržišno natjecanje moglo biti ograničeno ili narušeno, Komisija može provesti istraživanje pojedinog sektora gospodarstva ili posebne kategorije sporazuma prisutne u različitim sektorima. U tijeku navedenog ispitivanja tržišta, Komisija može od predmetnih poduzetnika ili udruženja poduzetnika zatražiti da pruže potrebne informacije u smislu primjene članka 81. i 82. Ugovora te u tom smislu provesti sve potrebne pretrage.

Komisija može posebno zatražiti od poduzetnika ili udruženja poduzetnika dostavu svih sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja.

Komisija može objaviti izvješće o rezultatima istraživanja određenih sektora gospodarstva ili određenih vrsta sporazuma u različitim sektorima, te zainteresiranim stranama uputiti poziv za iskaz mišljenja.

2. Članci 14., 18., 19., 20., 22., 23. i 24. primjenjuju se na odgovarajući način.

Članak 18.

Zahtjevi za pružanje informacija

1. Kako bi izvršila zadaće koje su joj povjerene ovom Uredbom, Komisija može, jednostavnim zahtjevom ili odlukom, zahtijevati od poduzetnika i udruženja poduzetnika da joj dostave sve potrebne informacije.

2. Pri slanju jednostavnog zahtjeva za pružanje informacija poduzetniku ili udruženju poduzetnika, Komisija mora navesti pravni temelj i svrhu zahtjeva, navesti koje informacije traži i odrediti rok unutar kojeg se predmetne informacije trebaju dostaviti te navesti kazne predviđene sukladno članku 23. u slučaju dostave netočnih ili zavaravajućih informacija.

3. Kada Komisija donosi odluku kojom od poduzetnika ili udruženja poduzetnika traži dostavu informacija, mora navesti pravni temelj i svrhu zahtjeva, navesti koje informacije traži, i odrediti rok unutar kojeg se predmetne informacije trebaju dostaviti. Također će naznačiti kazne propisane člankom 23. i navesti ili izreći kazne propisane člankom 24. Osim toga, uputit će na pravo preispitivanja odluke od strane Suda.

4. U slučaju pravnih osoba i trgovačkih društava, vlasnici poduzetnika ili njihovi zakonski zastupnici, odnosno u slučaju udruženja poduzetnika bez pravne osobnosti, njihovi zakonski zastupnici, dužni su ustupiti zatražene informacije u ime navedenih poduzetnika ili udruženja poduzetnika. Također punomoćnici mogu u okviru svoje nadležnosti davati informacije u ime svojih stranaka. Potonji u potpunosti odgovaraju za potpunost, točnost i istinitost informacija.

5. Komisija bez odgađanja dostavlja primjerak jednostavnog zahtjeva ili odluke tijelu države članice nadležnom za tržišno natjecanje na čijem se državnom području nalazi sjedište poduzetnika ili udruženja poduzetnika, kao i tijelu države članice nadležnom za tržišno natjecanje na čijem državnom području predmetna povreda ima učinke.

6. Na zahtjev Komisije, vlade i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje Komisiji dostavljaju sve potrebne informacije za izvršavanje obveza kojoj su joj povjerene ovom Uredbom.

Članak 19.

Ovlasti za uzimanje izjava

1. S ciljem izvršenja obveza koje su joj povjerene ovom Uredbom, Komisija može uzeti izjavu od svake fizičke ili pravne osobe koja pristane na davanje izjave u svrhu prikupljanja informacija koje se odnose na predmet ispitivanja.

2. Kada se ispitivanje sukladno stavku 1. provodi u prostoru poduzetnika, Komisija o tome obavještuje tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje na čijem se državnom području izjava uzima. Ako tako nalaže tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje, njezini službenici mogu pružiti pomoć službenim osobama i drugom pratećem osoblju ovlaštenom od Komisije za provođenje ispitivanja.

Članak 20.

Ovlasti Komisije u provođenju pretraga

1. Kako bi izvršila obveze koje su joj povjerene ovom Uredbom, Komisija može provesti sve neophodne pretrage poduzetnika i udruženja poduzetnika.

2. Službene osobe i drugo prateće osoblje ovlašteno od Komisije da provedu pretrage imaju pravo:

- (a) ulaska u sve službene prostore, zemljište ili prometna sredstva poduzetnika ili udruženja poduzetnika;
- (b) izvršiti uvid u poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju, bez obzira na medij u kojem su pohranjene;
- (c) uzeti ili zahtijevati u bilo kojem obliku primjerke ili izvratke iz navedenih poslovnih knjiga ili poslovne dokumentacije;
- (d) zapečatiti svaki poslovni prostor, poslovne knjige ili poslovnu dokumentaciju za vrijeme trajanja i u opsegu koji je potreban za provođenje pretrage;
- (e) zatražiti od bilo kojeg predstavnika ili zaposlenika poduzetnika ili udruženja poduzetnika objašnjenja u vezi s činjenicama ili dokumentacijom koja se odnosi na predmet i svrhu pretrage te zabilježiti njihove odgovore.

3. Službene osobe i drugo prateće osoblje ovlašteno od Komisije za provođenje pretrage izvršava obveze iz svoje nadležnosti na temelju predočenog pisanog naloga u kojem se navodi predmet i svrha pretrage kao i kazne predviđene člankom 23. ako je iznošenje traženih poslovnih knjiga ili druge poslovne dokumentacije nepotpuno ili ako su odgovori na pitanja postavljena sukladno stavku 2. ovog članka netočni ili zavaravajući. Komisija prije provođenja pretrage u razumnom roku o tome obavješćuje tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje na čijem se državnom području pretraga provodi.

4. Poduzetnici i udruženja poduzetnika obvezuju se dopustiti provođenje pretraga koje je odlukom naredila Komisija. U odluci se navodi predmet i svrha pretrage, određuje datum početka pretrage i navode kazne propisane člankom 23. i 24., te pravo na postupak preispitivanja od strane Suda. Komisija donosi predmetne odluke nakon izvršenih konzultacija s tijelom države članice nadležnim za tržišno natjecanje na čijem se državnom području treba provesti pretraga.

5. Službene osobe kao i osobe opunomoćene ili imenovane od strane tijela države članice nadležnim za tržišno natjecanje na čijem se državnom području treba izvršiti pretraga, dužne su, postupajući po zahtjevu tog tijela ili Komisije, aktivno pomagati službenim osobama i ostalom pratećem osoblju koje je ovlastila Komisija. U navedenu svrhu imaju ovlasti navedene u stavku 2.

6. Ako službene osobe i drugo prateće osoblje koje je ovlastila Komisija ustanove da se poduzetnik opire pretrazi koja je naložena sukladno ovom članku, predmetna država članica dužna im je pružiti potrebnu pomoć, tražeći pri tom ako je to potrebno, i pomoć policije ili drugog odgovarajućeg tijela, kako bi im se osiguralo nesmetano provođenje pretrage.

7. Ako je za pomoć propisanu stavkom 6. u smislu nacionalnih propisa potrebno odobrenje suda, takvo će se odobrenje zatražiti. Takav sudski nalog može se također tražiti kao preventivna mjera.

8. Ako se zatraži sudski nalog iz stavka 7., nacionalno sudsko tijelo provjerava vjerodostojnost odluke Komisije te mjere prisile koje ne smiju biti ni proizvoljne niti pretjerane s obzirom na predmet pretrage. Nadzirući proporcionalnost prisilnih mjera, nacionalno sudsko tijelo može zatražiti izravno od Komisije ili posredovanjem tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje, da pruži detaljna objašnjenja, posebno o razlozima na temelju kojih Komisija sumnja na povredu članaka 81. i 82. Ugovora, kao i o ozbiljnosti moguće povrede te načinu na koji je određeni poduzetnik u istu uključen. Međutim, nacionalno sudsko tijelo ne smije dovoditi u pitanje nužnost provođenja pretrage niti tražiti dostavu informacija iz akata Komisije. Zakonitost odluke Komisije podliježe postupku preispitivanja isključivo od strane Suda.

Članak 21.

Pretraga ostalih prostora

1. Ako je razumno za pretpostaviti da se poslovne knjige ili druga dokumentacija koji su predmetom pretrage, a koji mogu biti bitan dokaz ozbiljne povrede članka 81. ili članka 82. Ugovora, čuvaju u nekim drugim prostorijama, na zemljištu i u prijevoznim sredstvima, uključujući domove direktora, članova uprave i drugih zaposlenika poduzetnika i udruženja poduzetnika koji su predmetom ispitnog postupka, Komisija može odlukom naložiti provođenje pretrage tih ostalih prostorija, zemljišta i prijevoznih sredstava.

2. Odlukom se utvrđuje predmet i svrha pretrage, datum kada će se s pretragom započeti te navodi pravo na preispitivanje odluke od strane Suda. Odlukom će se posebno navesti razlozi zbog kojih Komisija smatra da postoji sumnja u smislu stavka 1. Komisija će takve odluke donijeti nakon konzultacije s tijelom države članice nadležnim za tržišno natjecanje na čijem se državnom području pretraga treba izvršiti.

3. Odluka koja se donosi u skladu sa stavkom 1. ne može biti izvršena bez prethodnog odobrenja nacionalnog sudskog tijela predmetne države članice. Zadaća je nacionalnog sudskog tijela da provjeri vjerodostojnost odluke Komisije i mjere prisile koje ne smiju biti ni proizvoljne niti pretjerane, posebno uzimajući u obzir ozbiljnost navodne povrede propisa, važnost dokaza koji se traže, uključenost pojedinog poduzetnika te razumnu vjerojatnost da se poslovne knjige i ostala dokumentacija koji se odnose na predmet pretrage nalaze u prostorijama i prostorima za čiju je pretragu zatraženo odobrenje. Nacionalno sudsko tijelo može izravno zatražiti od Komisije, ili posredovanjem tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje, detaljna objašnjenja o onim dijelovima koji su joj potrebni za nadzor razmjernosti predviđenih mjera prisile.

Međutim, nacionalno sudsko tijelo ne smije dovoditi u pitanje nužnost provođenja pretrage niti tražiti dostavu informacija iz akata Komisije. Zakonitost odluke Komisije podliježe postupku preispitivanja isključivo od strane Suda.

4. Službene i ostale osobe s njima u pratnji koje je Komisija odredila za provođenje pretraga koje su naložene u smislu stavka 1. ovog članka imat će ovlasti navedene u članku 20. stavku 2. točkama (a), (b) i (c). Članak 20. stavci 5. i 6. primjenjuju se na odgovarajući način.

Članak 22.

Istraga koju provode tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje

1. Tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje može, u ime i za račun tijela druge države članice nadležnog za tržišno natjecanje, na svom državnom području provesti bilo kakvu pretragu ili druge mjere u svrhu prikupljanja činjenica sukladno svojim nacionalnim propisima, kako bi se utvrdilo je li riječ o povredi članka 81. ili članka 82. Ugovora. Svaka razmjena i svako korištenje prikupljenih informacija vršit će se u skladu s člankom 12.

2. Na zahtjev Komisije, tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje provode pretrage za koje Komisija smatra da su potrebne sukladno članku 20. stavku 1. ili koje je naložila odlukom sukladno članku 20. stavku 4. Službene osobe tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje koje su nadležne za provođenje pretraga kao i osobe koje su one ovlastile ili imenovala, izvršavat će radnje iz svoje ovlasti u skladu sa svojim nacionalnim propisima.

Ako Komisija ili tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje na čijem će se državnom području provesti pretraga to zatraže, službene osobe i osobe u njihovoj pratnji koje je odredila Komisija, mogu pomoći službenim osobama predmetnog nadležnog tijela.

POGLAVLJE VI.

KAZNE

Članak 23.

Novčane kazne

1. Komisija može odlukom poduzetnicima i udruženjima poduzetnika propisati novčane kazne koje ne prelaze 1 % ukupnog prihoda ostvarenog u prethodnoj poslovnoj godini kada namjerno ili nepažnjom:

- (a) poduzetnici ili udruženja poduzetnika kao odgovor na zahtjev iz članka 17. ili članka 18. stavka 2. dostave netočne ili zavaravajuće podatke;
- (b) poduzetnici ili udruženja poduzetnika kao odgovor na zahtjev na temelju odluke koja se donosi sukladno članku 17. ili članku 18. stavku 3. dostave netočne, nepotpune ili zavaravajuće podatke ili uopće ne dostave podatke unutar propisanog roka;
- (c) tijekom pretraga iz članka 20. predoče nepotpune poslovne knjige ili drugu poslovnu dokumentaciju ili ih odbiju predati na ispitivanje koje je naloženo na temelju odluke koja se donosi u skladu s člankom 20. stavkom 4.;

- (d) odgovarajući na pitanje postavljeno u skladu s člankom 20. stavkom 2. točkom (e):
- daju netočan ili zavaravajući odgovor,
 - ne isprave unutar zadanog roka koji određuje Komisija netočan, nepotpun ili zavaravajući odgovor koji je dao zaposlenik, ili
 - ne daju ili odbiju dati potpun odgovor o činjenicama koje se tiču predmeta i svrhe pretrage koja je naložena odlukom koja se donosi u skladu s člankom 20. stavkom 4.;
- (e) u slučaju kada je pečat koji su sukladno članku 20. stavku 2. točki (d) stavile službene ili druge osobe u pratnji koje je ovlastila Komisija oštećen.
2. Komisija može poduzetnicima i udruženjima poduzetnika odlukom propisati novčane kazne ako bilo namjerno ili nepažnjom:
- (a) krše odredbe članka 81. ili članka 82. Ugovora; ili
 - (b) postupaju suprotno odluci kojom se određuju privremene mjere sukladno članku 8. ili
 - (c) propuste uskladiti se s obvezom koja je obvezujuća sukladno odluci iz članka 9.

Za svakog poduzetnika i svako udruženje poduzetnika koje sudjeluje u povredi propisa, novčana kazna ne smije prelaziti 10 % njegovog ukupnog prihoda u prethodnoj poslovnoj godini.

Kada se povreda propisa koja nastupa od strane udruženja poduzetnika odnosi na aktivnosti njegovih članova, novčana kazna ne smije prelaziti 10 % zbroja ukupnih prihoda svih članova koji su djelovali na tržištu na kojem je nastupila povreda propisa od strane udruženja poduzetnika.

3. Pri određivanju iznosa novčane kazne uzet će se u obzir težina i trajanje povrede.
4. Kada se novčana kazna izriče udruženju poduzetnika uzimajući u obzir prihod njegovih članova, a udruženje ne može podmirivati svoje obveze, ono je dužno od svojih članova zatražiti njihove doprinose u podmirenju novčane kazne.

Ako se navedeni doprinosi za podmirenje kazne ne ustupe udruženju unutar roka koji je Komisija odredila, Komisija može zatražiti plaćanje novčane kazne izravno od bilo kojeg poduzetnika čiji su predstavnici bili članovi u tijelima udruženja nadležnima za donošenje odluka.

Nakon što Komisija uputi zahtjev za plaćanje kazne sukladno drugom podstavku, ako je to potrebno kako bi se osiguralo plaćanje kazne u punom iznosu, Komisija može zatražiti naplatu razlike iznosa od svakog od članova udruženja koji djelovao na tržištu na kojem je nastupila povreda propisa.

Međutim, Komisija neće naložiti plaćanje kazne u smislu drugog ili trećeg podstavka od poduzetnika koji dokažu da nisu proveli odluku udruženja koja je u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, ili kada nisu znali da takva odluka postoji, ili u slučaju kada su se jednoznačno od takve odluke ogradili prije nego što je Komisija započela istragu u predmetu.

Financijska obveza svakog poduzetnika koja se odnosi na plaćanje novčane kazne ne smije prelaziti 10 % njegovog ukupnog prihoda u prethodnoj poslovnoj godini.

5. Odluke donesene u skladu sa stavicima 1. i 2. nemaju kaznenopravni karakter.

Članak 24.

Periodični penali

1. Komisija može odlukom propisati poduzetnicima ili udruženjima poduzetnika periodične penale u iznosu do najviše 5 % vrijednosti prosječnog dnevnog prihoda u prethodnoj poslovnoj godini za svaki dan nepostupanja po odluci Komisije izračunatog od dana navedenog u odluci, kako bi poduzetnika ili udruženje prisilila:
- (a) da prekine daljnje postupanje koje predstavlja povredu članka 81. ili članka 82. Ugovora, sukladno odluci donesenoj na temelju članka 7.;

- (b) da postupi u skladu s odlukom kojom se određuju privremene mjere na temelju članka 8.;
 - (c) da se uskladi s obvezom koja je obvezujuća u skladu s člankom 9.;
 - (d) da dostavi potpune i točne informacije koje je odlukom zatražila Komisija u skladu s člankom 17. ili člankom 18. stavkom 3.;
 - (e) da se podvrgne pretrazi koju je Komisija naredila sukladno odluci donesenoj na temelju članka 20. stavka 4.
2. Kada poduzetnici ili udruženja poduzetnika ispune obvezu čije je neizvršavanje predstavljalo temelj za plaćanje periodičnog penala, Komisija može odrediti konačan iznos periodičnog penala koji može biti niži od iznosa koji je prvobitno bio utvrđen u odluci Komisije. Članak 23. stavak 4. primjenjuje se na odgovarajući način.

POGLAVLJE VII.

ZASTARA

Članak 25.

Zastara za izricanje kazni

1. Za ovlasti dodijeljene Komisiji sukladno člancima 23. i 24. vrijede sljedeći rokovi zastare:
 - (a) tri godine u slučaju povrede odredbi koje se odnose na zahtjev za dostavom informacija ili na provođenje pretraga;
 - (b) pet godina u slučaju svih ostalih povreda propisa.
2. Zastara počinje teći od dana počinjenja povrede propisa. No, u slučaju kontinuirane ili ponavljane povrede vrijeme zastare računa se od dana kada je prestala povreda propisa.
3. Svaka radnja koju poduzme Komisija ili tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje s ciljem istrage ili vođenja postupaka u vezi povrede propisa, prekida vrijeme zastare za izricanje kazni ili periodičnih penala. Prekid zastare nastupa danom kada je najmanje jednom poduzetniku ili udruženju poduzetnika koje je sudjelovalo u povredi propisa dostavljen podnesak. Radnje kojima se prekida zastara posebno uključuju:
 - (a) pisane zahtjeve za dostavu informacija koje Komisija ili tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje dostavlja poduzetniku ili udruženju poduzetnika;
 - (b) pisane naloge za pretrage koje Komisija ili tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje izdaje svojim službenicima;
 - (c) pokretanje postupka od strane Komisije ili tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje;
 - (d) dostava obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku koju izdaje Komisija ili tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje.
4. Prekid zastare primjenjuje se na sve poduzetnike ili udruženja poduzetnika koji su sudjelovali u povredi propisa.
5. Poslije svakog prekida zastara počinje ponovno teći, ali se postupak ni u kojem slučaju ne može voditi protekom dvostrukog vremena zastare u kojem Komisija nije propisala novčanu kaznu ili dnevnu kaznu. Taj rok se produžuje za vrijeme prekida zastare u skladu sa stavkom 6.
6. Zastara za propisivanje novčanih kazni ili periodičnih penala smatra se prekinutom sve dok je odluka Komisije predmet postupka koji se vodi pred Sudom.

Članak 26.

Zastara za izvršenje kazni

1. Ovlast Komisije na izvršenje odluka donesenih sukladno člancima 23. i 24. podliježe roku zastare od pet godina.
2. Zastara počinje teći od dana konačnosti odluke.
3. Zastara za izvršenje kazni prekida se:
 - (a) zaprimanjem odluke kojom se mijenja prvobitno utvrđen iznos novčane kazne ili periodičnog penala ili odbijanjem zahtjeva za promjenom iznosa istih;
 - (b) svakom radnjom Komisije ili države članice po zahtjevu Komisije, koja ima za cilj izvršenje plaćanja novčane kazne ili periodičnog penala.
4. Poslije svakog prekida zastara počinje ponovno teći.
5. Zastara za izvršenje kazni smatrat će se obustavljenom:
 - (a) sve dok teče odobreno vrijeme isplate;
 - (b) sve dok je izvršenje kazne odnosno plaćanje obustavlja sukladno odluci Suda.

POGLAVLJE VIII.

SASLUŠANJA I ČUVANJE POSLOVNE TAJNE

Članak 27.

Saslušanje stranaka, podnositelja zahtjeva i ostalih

1. Prije donošenja odluke sukladno člancima 7., 8., i 23. te članku 24. stavku 2., Komisija poduzetnicima ili udruženjima protiv kojih vodi postupak, pruža priliku da budu saslušani u vezi preliminarno utvrđenih činjenica u postupku Komisije. Komisija svoje odluke temelji samo na činjenicama za koje je strankama omogućeno da se izjasne. Podnositelji zahtjeva moraju biti uključeni u postupak koji vodi Komisija.
2. U postupcima se u potpunosti mora poštivati pravo stranaka na obranu. Strankama u postupku mora biti omogućen uvid u spis Komisije, sukladno pravnom interesu poduzetnika i podložno zaštiti njihovih poslovnih tajni. Pravo na uvid u spis neće se odnositi na povjerljive podatke i interne dokumente Komisije ili tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje. Pravo na uvid u spis posebno se ne odnosi na korespondenciju između Komisije i tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje, ili između potonjih, uključujući i dokumente iz članaka 11. i 14. Odredbe ovog stavka ni na koji način ne sprečavaju Komisiju da otkrije i koristi informacije koje su neophodne kako bi dokazala povredu propisa.
3. Ako Komisija to smatra potrebnim, može saslušati druge fizičke ili pravne osobe. Zahtjev za saslušanje takvih osoba odobrava se ako navedene osobe dokažu postojanje opravdanog interesa. Tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje mogu također zatražiti od Komisije da sasluša druge fizičke ili pravne osobe.
4. Kada Komisija namjerava donijeti odluku u skladu s člankom 9. ili člankom 10., objavljuje kratak sadržaj predmeta i osnovni sadržaj obveza ili predloženog daljnjeg tijeka postupka. Zainteresirane treće strane mogu dostaviti svoje primjedbe u roku koji odredi Komisija u svom javnom pozivu, a koji ne smije biti kraći od mjesec dana. Javni poziv uzet će u obzir pravni interes poduzetnika u zaštiti njihovih poslovnih tajni.

*Članak 28.***Poslovna tajna**

1. Ne dovodeći u pitanje članke 12. i 15., informacije sakupljene na temelju članka 17. do 22., smiju se koristiti samo u svrhu zbog koje su prikupljene.
2. Ne dovodeći u pitanje razmjenu i korištenje informacija iz članka 11., 12., 14., 15. i 27., Komisija i tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje, njihove službene osobe, zaposlenici i ostale osobe koje rade pod nadzorom navedenih tijela kao i službene osobe i zaposlenici drugih tijela država članica ne smiju otkriti informacije koje su pribavili ili razmijenili u skladu s ovom Uredbom te onom koja uređuje obvezu čuvanja poslovne tajne. Ova obveza se također odnosi na sve predstavnike i stručnjake država članica koji prisustvuju sastancima Savjetodavnog odbora u skladu s člankom 14.

POGLAVLJE IX.

UREDBE O IZUZEĆU*Članak 29.***Izuzimanje u pojedinačnim slučajevima**

1. Kada Komisija, ovlaštena nekom Uredbom Vijeća, kao što su to Uredba 19/65/EEZ-a, (EEZ) br. 2821/71, (EEZ) br. 3976/87, (EEZ) br. 1534/91 ili (EEZ) br. 479/92, primjenjujući članak 81. stavak 3. Ugovora, proglasi članak 81. stavak 1. Ugovora neprimjenjivim na određene kategorije sporazuma, odluke udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje, može postupajući po službenoj dužnosti ili po pritužbi stranke, ukinuti pogodnost iz Uredbe o izuzeću, ako u bilo kojem pojedinačnom slučaju ustanovi da sporazum, odluka ili usklađeno djelovanje, na koje se Uredba o izuzeću primjenjuje, ima određene učinke koji su u suprotnosti s člankom 81. stavkom 3. Ugovora.
2. Kada u bilo kojem pojedinačnom slučaju, sporazumi, odluke udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje na koje se primjenjuje Uredba Komisije iz stavka 1. proizvode učinke koji su u suprotnosti s člankom 81. stavkom 3. Ugovora na državnom području države članice ili nekom njegovom dijelu koji ima sva obilježja izdvojenog tržišta u zemljopisnom smislu, tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje može ukinuti pogodnost iz predmetne Uredbe vezano za to državno područje.

POGLAVLJE X.

OPĆE ODREDBE*Članak 30.***Objavljivanje odluka**

1. Komisija objavljuje odluke koje je donijela na temelju članka 7. do 10., te članka 23. i 24.
2. Objave će sadržavati imena stranaka u postupku, bitne elemente iz sadržaja odluke te kazne ako su izrečene. Pri tome se uzima u obzir pravni interes poduzetnika na zaštitu tajnosti podataka koji se smatraju poslovnim tajnom.

*Članak 31.***Sudski nadzor Suda**

Sud ima neograničenu nadležnost u nadzoru odluka Komisije kojima ista izriče novčane kazne ili periodične penale. Sud može takve odluke ukinuti, ili smanjiti ili povećati iznos novčane kazne ili periodičnog penala.

Članak 32.**Iznimke**

Ova Uredba se ne primjenjuje na:

- (a) usluge međunarodne slobodne plovidbe kako su uređene člankom 1. stavkom 3. točkom (a) Uredbe (EEZ) br. 4056/86;
- (b) uslugu pomorskog prometa koja se odvija isključivo između luka u jednoj te istoj državi članici kako je to predviđeno člankom 1. stavkom 2. Uredbe (EEZ) br. 4056/86;
- (c) zračni promet između zračnih luka Zajednice i trećih zemalja.

Članak 33.**Provedbene odredbe**

1. Komisija je ovlaštena donijeti sve potrebne provedbene propise uz ovu Uredbu. Ti provedbeni propisi mogu se između ostalog odnositi na:

- (a) oblik, sadržaj i ostala pitanja vezana uz podnošenje pritužbe na temelju članka 7. i postupak odbacivanja pritužbe;
- (b) provođenje razmjene informacija i konzultacija u praksi sukladno članku 11.;
- (c) provođenje saslušanja u praksi sukladno članku 27.

2. Prije usvajanja mjera iz stavka 1. Komisija objavljuje nacrt prijedloga konkretnog propisa i pozvati sve zainteresirane strane da se o njemu izjasne unutar utvrđenog roka koji sama odredi, a koji ne smije biti kraći od mjesec dana. Prije objavljivanja nacrta prijedloga mjera i njihovog usvajanja, Komisija se konzultira sa Savjetodavnim odborom za pitanja ograničavajućih djelovanja i vladajućih položaja.

POGLAVLJE XI.

PRIJELAZNE ODREDBE, ODREDBE O IZMJENAMA I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 34.****Prijelazne odredbe**

1. Zahtjevi podneseni Komisiji sukladno članku 2. Uredbe br. 17., prijave podnesene sukladno člancima 4. i 5. iste Uredbe, kao i odgovarajući zahtjevi i prijave podnesene sukladno Uredbama (EEZ) br. 1017/68, (EEZ) br. 4056/86 i (EEZ) br. 3975/87 prestaju važiti danom početka primjene ove Uredbe.
2. Postupovne radnje izvršene sukladno Uredbi br. 17. i Uredbama (EEZ) br. 1017/68, (EEZ) br. 4056/86 i (EEZ) br. 3975/87 primjenjuju se i dalje za potrebe primjene ove Uredbe.

Članak 35.**Određivanje tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje**

1. Države članice obvezne su odrediti tijelo ili tijela nadležna za tržišno natjecanje za primjenu članaka 81. i 82. Ugovora na način koji će osigurati učinkovitu sukladnost s odredbama iz ove uredbe. Mjere koje su potrebne da bi se navedena tijela ovlastila za primjenu navedenih članaka bit će poduzete prije 1. svibnja 2004. Imenovana tijela mogu uključivati i sudove.

2. Kada je provedba propisa o tržišnom natjecanju Zajednice povjerena nacionalnim upravnim i sudskim tijelima, države članice mogu im dodijeliti različite ovlasti i zadatke, bilo da je riječ o upravnim ili sudskim tijelima.

3. Članak 11. stavak 6. primjenjuje se na tijela koje su odredile države članice uključujući sudove koji izvršavaju zadaće koje se odnose na pripremu i donošenje odluka koje su predviđene člankom 5. Primjena članka 11. stavka 6. ne odnosi se na sudove ako su nadležni za postupak preispitivanja, a postupaju u vezi s vrstama odluka iz članka 5.

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 3., u državama članicama u kojima su za donošenje određenih vrsta odluka predviđenih člankom 5. tijelo koje pokreće postupak pred sudskim tijelom odvojeni i različiti od tijela tužiteljstva te pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz ovog stavka, primjena članka 11. stavka 6. ograničava se na tijelo koje je pokrenulo zahtjev, te će u takvom slučaju oni povući svoj zahtjev pred sudom kada Komisija pokrene postupak. Takvim povlačenjem zahtjeva postupak pred nacionalnim sudom smatrat će se okončanim.

Članak 36.

Izmjene Uredbe (EEZ) br. 1017/68

Uredba (EEZ) br. 1017/68 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 2. stavlja se izvan snage;
2. U članku 3. stavku 1. riječi „Zabrana određena u članku 2.” zamjenjuju se riječima „Zabrana iz članka 81. stavka 1. Ugovora”;
3. Članak 4. mijenja se kako slijedi:
 - (a) U stavku 1. riječi „Sporazumi, odluke i usklađena djelovanja iz članka 2.” zamjenjuju se riječima „Sporazumi, odluke i usklađena djelovanja iz članka 81. stavka 1. Ugovora”;
 - (b) Stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Ako provedba nekog sporazuma, odluke ili usklađenog djelovanja iz stavka 1. proizvodi u određenom slučaju posljedice koje nisu u skladu s uvjetima iz članka 81. stavka 3. Ugovora, poduzetnicima ili udruženjima poduzetnika može se narediti da prestanu s takvim postupanjem.”
4. Članci 5. do 29. stavljaju se izvan snage uz iznimku članka 13. stavka 3. koji se nastavlja primjenjivati na odluke donesene u skladu s člankom 5. Uredbe (EEZ) br. 1017/68 prije datuma primjene ove Uredbe sve do prestanka važenja tih odluka;
5. Stavci 2., 3. i 4. članka 30. brišu se.

Članak 37.

Izmjene Uredbe (EEZ) br. 2988/74

U Uredbu (EEZ) br. 2988/74 umeće se sljedeći članak:

„Članak 7.a

Izuzimanje

Ova Uredba ne primjenjuje se na mjere donesene sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju utvrđenim u člancima 81. i 82. Ugovora (*).

(*) SL L 1, 4.1.2003., str. 1.”

Članak 38.

Izmjene Uredbe (EEZ) br. 4056/86

Uredba (EEZ) br. 4056/86 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 7. mijenja se kako slijedi:

(a) Stavak 1. Zamjenjuje se sljedećim:

„1. *Nepoštivanje obveze*

Ako predmetni sudionici ne postupe sukladno obvezi koja sukladno članku 5. predstavlja uvjet za izuzeće koje je predviđeno člankom 3., Komisija može, s ciljem otklanjanja povrede u vezi ispunjenja obveze i sukladno uvjetima koji su navedeni u Uredbi vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člankom 81. i 82. Ugovora (*), donijeti odluku kojom se ili zabranjuje sudionicima nastavak takvog postupanja ili nalažu određene mjere i uvjeti ili ukida pogodnost skupnog izuzeća koju su uživali.

(*) SL L 1, 4.1.2003., str. 1.”

(b) Stavak 2. mijenja se kako slijedi:

(i.) U točki (a) riječi „pod uvjetima navedenim u dijelu II.” zamjenjuju se riječima „pod uvjetima navedenim u Uredbi (EZ) br. 1/2003”;

(ii.) Druga rečenica drugog podstavaka točke (c) (i.) zamjenjuje se sljedećim:

„Istovremeno Komisija odlučuje o prihvatanju obveza koje su ponudili poduzetnici sukladno članku 9. Uredbe (EZ) br. 1/2003, između ostalog, s ciljem otvaranja pristupa tržištu linijskim prijevoznicima koji nisu članovi udruženja brodara.”.

2. Članak 8. mijenja se kako slijedi:

(a) Stavak 1. briše se.

(b) U stavku 2. riječi „na temelju članka 10.” zamjenjuju se sljedećim riječima „na temelju Uredbe (EZ) br. 1/2003”.

(c) Stavak 3. briše se.

3. Članak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) U stavku 1. riječi „Savjetodavni odbor iz članka 15.” zamjenjuju se sljedećim riječima „Savjetodavni odbor iz članka 14. Uredbe (EZ) br. 1/2003”;

(b) U stavku 2. riječi „Savjetodavni odbor iz članka 15.” zamjenjuju se sljedećim riječima „Savjetodavni odbor iz članka 14. Uredbe (EZ) br. 1/2003”.

4. Članci 10. do 25. stavljaju se izvan snage, osim članka 13. stavka 3. koji se nastavlja primjenjivati na odluke koje se donose na temelju članka 81. stavka 3. Ugovora prije datuma primjene ove Uredbe pa sve do datuma prestanka važenja tih odluka.

5. U članku 26. riječi „oblik, sadržaj i ostali detalji pritužbe koji se podnose u skladu s člankom 10., zahtjevi na temelju članka 12. i usmene rasprave određene člankom 23. stavkom 1. i 2.” brišu se.

Članak 39.

Izmjena Uredbe (EEZ) br. 3975/87

Članci 3. do 19. Uredbe (EEZ) br. 3975/87 stavljaju se izvan snage s iznimkom članka 6. stavka 3. koji se nastavlja primjenjivati na odluke koje se donose na temelju članka 81. stavka 3. Ugovora prije datuma primjene ove Uredbe pa sve do datuma prestanka važenja tih odluka.

Članak 40.

Izmjena Uredbi br. 19/65/EEZ, (EEZ) br. 2821/71 i (EEZ) br. 1534/91

Članak 7. Uredbe br. 19/65/EEZ, članak 7. Uredbe (EEZ) br. 2821/71 i članak 7. Uredbe (EEZ) br. 1534/91 stavljaju se izvan snage.

Članak 41.

Izmjena Uredbe (EEZ) br. 3976/87

Uredba (EEZ) br. 3976/87 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 6.

Prije objavljivanja nacrtu Uredbe i prije njenog donošenja, Komisija se savjetuje sa Savjetodavnim odborom iz članka 14. Uredbe vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. u vezi provedbe pravila o tržišnom natjecanju iz članka 81. i 82. Ugovora (*).

(*) SL L 1, 4.1.2003., str. 1.”

2. Članak 7. stavlja se izvan snage.

Članak 42.

Izmjene Uredbe (EEZ) br. 479/92

Uredba (EEZ) br. 479/92 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 5.

Prije objavljivanja nacrtu uredbe i prije njenog donošenja, Komisija se savjetuje sa Savjetodavnim odborom iz članka 14. Uredbe vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. u vezi provedbe pravila o tržišnom natjecanju iz članka 81. i 82. Ugovora (*).

(*) SL L 1, 4.1.2003., str. 1.”

2. Članak 6. stavlja se izvan snage.

Članak 43.

Stavljanje izvan snage uredbi br. 17 i br. 141

1. Uredba br. 17 stavlja se izvan snage, osim članka 8. stavka 3. koji se nastavlja primjenjivati na odluke koje se donose na temelju članka 81. stavka 3. Ugovora prije datuma primjene ove Uredbe pa sve do datuma prestanka važenja tih odluka.

2. Uredba br. 141 stavlja se izvan snage.

3. Pozivanja na uredbe stavljene izvan snage bit će tumačena kao pozivanja na ovu Uredbu.

Članak 44.

Izvještaj o primjeni ove Uredbe

Pet godina od datuma primjene ove Uredbe, Komisija izvješćuje Europski parlament i Vijeće o provedbi ove Uredbe, posebno o primjeni članka 11. stavka 6. i članka 17.

Na temelju ovog izvještaja, Komisija procjenjuje je li prikladno Vijeću predložiti reviziju ove Uredbe.

Članak 45.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Primjenjuje se od 1. svibnja 2004.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 16. prosinca 2002.

Za Vijeće
Predsjednica
M. FISCHER BOEL
